

Zenehallgatási anyag az általános iskola 4. osztálya számára

Lehotka Ildikó

Kulcsszavak: szórakoztatózene, művészi zene, zenehallgatás

Absztrakt

Az általános iskolai negyedik osztályos zenehallgatási anyaga (Negyedikes daloskönyvem) két szempontból is vízválasztó. Egyrészt valamiféle összefoglaló szerepet vár el a tanár és a szülő, másrészt pedig a felső tagozat nagyobb léptékű anyagát készíti elő a szemelvények sora.

A felső tagozatban mindössze heti egy énekóra van (az alsóban kettő), jóval kevesebb idő lesz az értő zenehallgatásra – a művek is hosszabbak. Lehetőség szerint az alsó tagozatban tudatosítani kell a hangszerek hangszínét, az előadói apparátusokat – vagy nagy részüket. A kisdíákok nagyon érdeklődők, ezt ki kell használni, és minél több művészi zenét érdemes hallgattatni velük. Ki kell alakítani az aktív zenehallgatás képességét. A tanmenet a könnyűzenét is bevonja a tantárgyba, a mai kor igényeihez igazítva. A diákoknak azonban tudniuk kell különbséget tenni a későbbiekben művészi és szórakoztató zene között. Ehhez a megfelelő tanári magyarázat, és a tanórai, vagy ajánlott zenék hallgatása szükségeltetik, az említett szórakoztató és művészi kategória helyes arányában.

Az első hat évfolyamban nem a kronológiai sorrendet követi a zenehallgatási anyag. A tanmenet a tantárgy általános információjaként ezt írja: „A rendszeres és figyelmes zenehallgatás a tanulók zene iránti fogékonyságát és zenei ízlését formálja.” Azt is olvashatjuk, hogy a műfajok megismertetésénél „fontosabb a befogadói kompetenciák fejlesztése és a zenehallgatás igényének kialakítása, amely biztosítja az egész életen át tartó zenei érdeklődést.” A tanmenet fontosnak tartja a zenehallgatást: „Az iskolai ének-zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és az elmélyült zenehallgatás.”

Nem elhanyagolható tehát a zenehallgatás szerepe, a gyerekek nagyon szeretik az óra e szakaszát. De ha a tankönyv címét nézzük: Negyedik daloskönyvem, nem jelzi a tantárgy nevét, azt, hogy éneklésen kívül más is szerepel a kötetekben (1962-től a tárgy neve ének-zene).

A zenehallgatási anyag kiválasztásakor lehetőleg a sokféleségre, a teljességre kell törekedni, ezért tartom fontosnak a tankönyvek által kínált művek számba vételét.

Fő célként a tankönyvben szereplő zenehallgatási anyagot vizsgálom:

- A művészi, vagy a szórakoztató-zene, a népzene kategóriájába hány darab tartozik?
- Hány magyar és külföldi szerző darabja szerepel?
- Milyen műfajú műveket hall a gyermek?
- Mi a darab előadói apparátusa?
- Az adott zenehallgatási anyag mennyire kapcsolódik a dalhoz, és az óra elméleti anyagához?
- Milyen megfigyelési szempontot olvashatunk a tankönyvben?

A kérdésekre adott válaszok alapján kirajzolódik a negyedik tankönyv zenehallgatási anyagának előnye, illetve azok a tények, melyeket később érdemes átgondolni.

Szakirodalom

Dobray István (1974): *Zenehallgatás az iskolában*. Tankönyvkiadó, Budapest.

Hegy József (1974): *Az ének-zene tanítása*. Tankönyvkiadó, Budapest.

L. Nagy Katalin (2002): *Az ének-zene tantárgy helyzete és fejlesztési feladatai*. 2017. 03. 06-i megtekintés, OSZK,

<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00065/2002-11-hk-LNagy-Enek.html>

Laczó Zoltán: Visszatekintés és hogyan tovább? 2017. 03. 06-i megtekintés, *Parlando*,
<http://www.parlando.hu/Laczo7.htm>

Laczó Zoltán (1985): *Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában*. Tankönyvkiadó, Budapest.

Laczó Zoltán (2002): A morális nevelés lehetőségei az iskolai zenehallgatásban. *Parlando* 2002. 6. sz. 7-13.

Törzsök Béla (2004): *Zenehallgatás az óvodában*. Editio Musica, Budapest.

Kerettanterv 1-4. osztály. 2017. 03. 06-i megtekintés. OFI,

http://kerettanterv.ofi.hu/01_melleklet_1-4/index_alt_isk_also.html

Kerettanterv 5-8. osztály. 2017. 03. 06-i megtekintés. OFI.,

http://kerettanterv.ofi.hu/02_melleklet_5-8/index_alt_isk_felso.html